

Talousarvion 2018 ohjelukujen hyväksyminen

475/02.02.00/2017

Kaupunginhallitus 12.06.2017 § 250

Kaupunginkamreeri Juha Heinonen:

Taloussuunnitelman 2018 - 2021 laadintaprosessin kalenteri on laadittu aikaisempien vuosien tapaan niin, että taloussuunnitelma ja veroprocentit hyväksytään marraskuun valtuustossa. Prosessi sisältää kaksi kaupunginhallituksen käsittelykierrosta. Lautakuntien aikataulu on lähes päivälleen sama kuin viime syksynä. Taloussuunnitelman laadinta-aikataulu on liitetty esityslistaan (KH 12.6.2017).

Mikäli sote- ja maakuntauudistukseen liittyvät lait säädetään ennen talousarvion käsittelyä, odotamme Kuntaliitolta ohjeistusta siitä, miten se vaikuttaa toiminta- ja taloussuunnitelmakauden käsittelyyn. Organisaatio on laatimassa arvioita uudistusten vaikutuksista ja myös Kuntaliitto on jo ryhtynyt julkaisemaan verotuloarvioita, joihin on arvioitu muutosten vaikutus.

Aiempien vuosien tapaan talousarviokirjaan kuulumaton materiaali eli mahdollinen oheisaineisto edellytetään toimitettavan kaikkien prosessiin osallistuvien luottamushenkilöiden tutustuttavaksi hyvissä ajoin. Materiaalin toimittamisesta tiedotetaan kaupunginhallituksen jäsenille.

Kaupunginjohtajan johdolla on valmisteltu vuoden 2018 talousarvion ns. raamia eli toimialoille annettavaa ohjeellista toimintakatelukua. Etumerkin mukaan raamiluku on minimi (plus-merkkinen) tai maksimi (miinus-merkkinen). Valmistelussa omaisuuden luovutustuotot, maankäyttösovimusten tuotto ja sataman toimintakate on eriytetty varsinaisen palvelutoiminnan raamista.

Raamiluvut ovat ulkoisista tuloista ja menoista syntyviä toimintakatteita, toisin sanoen niissä ei ole mukana sisäisiä ostoja tai myyntejä (sisäinen palvelutoiminta) tai keskinäisiä ostoja tai myyntejä (kaupungin ja taseyksiköiden välinen osto- ja myyntitoiminta). Tilinpäätösvuosien ja talousarvion 2017 toimintakatteet ja muut tulokset eivät täysin vastaa virallisia tilinpäätöksiä ja talousarviota, mutta kokonaisuudessa ero on vähäinen (noin 100 000 euroa).

Ohjelukujen valmisteluun on laadittu ”rahoituksen riittävyyslaskelma”. Sen lähtökohtana on tuloveroprocentin säilyttäminen 19,00:ssä ja kiinteistöveroprocenttien pitäminen ennallaan.

Kunnallisveroarvion pohjana olevan väestöennusteen arvioidaan olevan realistinen, myös ikäryhmäjaon osalta. Tuloveroennusteen keskeisiin oletuksiin kuuluu, että työkäisten määrä edelleen lievästi vähenee ja 65 täytäneiden määrä kasvaa aiempien vuosien tapaan. Vuoden 2016 verotuksen ennakkotiedoissa palkkatulosaaneiden kpl-määrä kasvoi lievästi monen vuoden peräkkäisen vähenemisen jälkeen. Tuloveroennuste on lasket-

tu käyttäen apuna Kuntaliiton ennustekehikkoa.

Yhteisöveron tuoton arvioinnissa on käytetty Kuntaliiton koko maan ennustetta ja kaupungin jako-osuutena hieman kuluvaan vuoteen pienempää jako-osuutta.

Valtionosuuden määrä riittävyyslaskelmassa on Kuntaliiton laskema ennakkollinen laskelma (seuraava päivitys 15.6.2017) ja se muuttuu siten kuin päätökset valtion budjetista päätettäessä edellyttävät. Opetus- ja kulttuuri-toimialan ns. valtionrahoitus laskelmassa on kuluvan vuoden luku, koska parempaa lukua ei ole käytettävissä. Valtionosuuden määrässä on otettu huomioon hallituksen esitys päivähoitomaksutuoton vähentämisestä - arvioon mukaan tuotto vähenee noin neljänneksellä. Hallituksen esityksen mukaan se kompensoidaan valtionosuudessa, yhteisöveron tuotossa ja kiinteistöverotuksessa. Kun konkreettista kompensatioesitystä ei ole tiedossa, on vähennysarvio nyt merkitty kokonaan valtionosuutta lisääväksi. Kun arviot tarkentuvat, vaikuttaa se määrällisesti sivistystoimialan toimintakatteeseen ja kompensoivien tekijöiden keskinäiseen kohdistukseen.

Raamilaskelmassa on otettu huomioon sosiaali- ja terveydenhuollon uusien yksiköiden toiminnan muuttuminen ympärivuotiseksi – uudet yksiköt aloittavat 2017. Sairaanhoidopiiri on toimittanut kunnille omat kuntakohtaiset ennakkolukunsa ja raamissa on käytetty sen lukua. Teknisten palvelujen raamissa on otettu huomioon palvelustrategiahankkeen mukainen säästö-tavoite.

Tilinpäätökseen 2016 ja aikaisempiinkin vuosiin verrattuna maankäyttösopimusten tuotto vähentyy edelleen. Omaisuuden luovutustuotot ovat TA2017 tasolla.

Asuntomessuhanke ei sisälly miltään osin raamiin vaan se käsitellään siitä erillään. Myöskään ei raamissa ole otettu huomioon sote-uudistukseen liittyviä, valmistelemaan henkilöstön kustannuksia.

Rahoituksen riittävyyslaskelma on liitetty esityslistaan (KH 12.6.2017).

Raamivalmistelussa on tavoiteltu mahdollisimman hyvää tulojen ja menojen tasapainoa. Sote-uudistus todennäköisesti kiristää erityisesti niiden kuntien taloutta, joissa verotulojen osuus kokonaistuloista on korkea. Uudistuksen voimaantulovuonna rajoitetaan kuntien mahdollisuutta korottaa tuloveroprosenttia, jonka suuruus on arviolta 12,5 prosenttiyksikköä alle nykytason. Tässä tilanteessa kaupungin on tärkeä huolehtia siitä, että lähivuosina ei synny alijäämää eikä merkittävää lisävelkaantumista.

Nykyiset virka- ja työehtosopimukset ovat voimassa 31.1.2018 asti. Henkilöstömenojen budjetoinnista on laadittu erillinen ohje, jossa ansiotason muutoksen arvioidaan olevan 0,5 %. Yhdessä muiden tekijöiden kanssa arvio on, että palkkasumma ei muutu ilman toiminnan muutoksia.

Riittävyyslaskelman poistosumma on arvio. Kuluvan vuoden poistot näyttävät tasaisella kertymällä ylittävän talousarvion 2017 luvun ja siksi ensi vuodelle on varovaisuussyistä merkitty isompi arvio. Poistolaskenta tarkistetaan.

Rahoituserien ja tuloksenkäsittelyerien avulla tilikauden tulos on lähes tasapainossa.

Investointimenot ovat arvio. Keskeinen rooli niissä on Teknisten palvelujen investoinneilla, koska se vastaa lähes kaikista reaali-investoinneista. Kaupunginhallitukselle kuuluvat maaomaisuuteen liittyvät määrärahat ja vähäiset tukipalvelujen investoinnit. Muilla toimialoilla keskeisiä investointikohteita ovat irtaimistohankinnat ja ICT-menot.

Riittävyyslaskelmassa on investointimenoista käytetty arviota, joka perustuu Teknisten palvelujen TA-valmisteluun ja voimassa olevaan taloussuunnitelmaan.

Investointien osalta tavoite on, että vuoden 2018 nettoinvestointitaso saadaan sopeutettua omarahoitukseen, joka riittävyyslaskelman mukaan nyt on noin 8,5 miljoonaa euroa, jolloin nettovelka ei kasva. Suurempi investointitarve johtaa lainanoton lisäämiseen.

Tilalaitoksen ja Vesihuollon osalta on tarkoitus noudattaa vuoden takaista linjausta siitä, että lainalyhennyksiä ei suoriteta. Taseyksiköiden pitkäaikaiselle velalle per 31.12.2016 ehdotetaan korkoprosentiksi 1,6 % vuonna 2017 ja 2,0 % vuonna 2018.

Ohjeellisesti Tilalaitoksen suunnitelmakauden investoinnit eivät saa ylittää 4 vuoden poistojen keskiarvonmäärää + uusinvestoinnit (maksimitaso). Tilalaitoksen talousmallinnuskonsultaatio on kesken ja sen tulokset esitellään, kun työ on otettu vastaan.

Vesihuoltolaitos tilikauden tulostavoitteena tulee olla maltillinen positiivinen tulos. Ohjeellisesti suunnitelmakauden investoinnit poistotason suuruiset, eli noin 1 miljoona euroa / vuosi.

Muiden investointien osalta valmistelun pohjana käytetään voimassa olevan taloussuunnitelman vuosien 2018–2020 investointisuunnitelmaa.

Talousarvion 2018 valmistelun lähtökohtana on, että kaupunki ei tuotannollis-taloudellisin perustein toteuta lomautuksia tai irtisanomisia.

Henkilöstömenojen mitoitus perustuu palveluverkon uudistamiseen ja palvelustrategian mukaiseen toiminnan tehostamiseen sekä myös sijaisten ja tilapäisten käytön vähentämiseen ja eläköityvien ja irtisanoutuvien osalta aikaisempaa tarkempaan harkintaan vakanssin uudelleen täyttämisen osalta.

VS. KAUPUNGINJOHTAJA:

Kaupunginhallitus päättää hyväksyä talousarvion 2018 laadinnassa käytettävät käyttötalouden ulkoisten erien ohjeluvut seuraavasti:

Hallintopalvelut	-6 700 000
Sosiaali- ja terveystalouden pl. ostot shp:ltä	-31 000 000

Ostot shp:itä	-23 093 000
Sivistyspalvelut	-23 219 000
Tekniset palvelut	-12 525 000
Omaisuu den luovutustulot	+1 000 000
Maankäyttösopimusten tuotto	+100 000
Satama	+1 498 000

Pääomamenojen osalta on tavoiteltava investointimenojen ja poistojen vastaavuutta suunnitelmakauden aikana. Tarkastelussa ei oteta huomioon asuntomessuhanketta, joka käsitellään raamin ulkopuolella.

Kaupunginhallitus hyväksyy taseyksiköiden taseen velan per 31.12.2016 koroksi 1,6 % vuonna 2017 ja 2,0 % vuonna 2018 ja että taseyksiköt eivät lyhennä em. velkamäärää vuonna 2018.

KOKOUSKÄSITTELY:

Merkittiin, että henkilökunnan edustaja Marja-Terttu Paju oli läsnä kokouksessa tämän asian käsittelyn ajan.

Merkittiin, että kaupunginkamreeri Juha Heinonen oli läsnä kokouksessa asiantuntijana tämän asian käsittelyn ajan.

KAUPUNGINHALLITUS:

Vs. kaupunginjohtajan ehdotus hyväksyttiin.